

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžso/46/2013
Identifikačné číslo spisu:	8012200586
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Ida Hanzelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:8012200586.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Q. K., bytom F., proti žalovanej: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s., Bratislava, pobočka Prešov, Kúpeľná 5, P.O.Box 160, Prešov 1, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 2534/2004/c zo dňa 13.08.2004, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 2S/32/2012-37 z 19. júna 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 2S/32/2012-37 zo dňa 19. júna 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“, príp. „prvostupňový súd“) podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zastavil konanie o žalobe žalobcu na preskúmanie vyššie uvedeného rozhodnutia žalovanej (ďalej aj „platobný výmer“), ktorým podľa § 23 ods. 4 a § 5 ods. 1 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“) uložila žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnéj osobe povinnosť podľa § 23 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení zaplatiť poplatok z omeškania vo výške 0,2% v sume 42 323,- Sk za porušenie povinnosti ustanovenej v § 10 ods. 1 písm. b) citovaného zákona ako aj § 18 ods. 2 citovaného zákona a ako osobe podľa § 10 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení povinnosť zaplatiť poplatok z omeškania vo výške 0,2 % v sume 28 863,- Sk za porušenie povinnosti uvedenej v § 10 ods. 2 a § 18 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení.

Z obsahu administratívneho spisu krajský súd konštatoval zistenie, že sporný platobný výmer bol žalobcovi doručený 3.9.2004, a to po tom, čo bol dňa 31.8.2004 uložený. Právoplatnosť pripadla na deň 20.9.2004 a vykonateľnosť na deň 28.9.2004. Z takto vykonaného doručovania krajskému súdu vyplynul záver, že ustanovenie § 24 Správneho poriadku o doručovaní do vlastných rúk bolo dodržané. Podľa krajského súdu sám žalobca náležite nepreukázal, že by sa v čase doručovania napadnutého rozhodnutia žalovanej nezdržoval v mieste doručenia. Prvostupňový súd poukázal na obsah komunikácie žalobcu s Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (vyjadrenie úradu zo dňa 24.8.2012 č. 1. 31), že výsledkom šetrenia úradu na základe žiadosti žalobcu je konštatovanie o náležitom doručovaní

sporného rozhodnutia žalobcovi.

Z takto zisteného stavu veci prvostupňový súd uzavrel, že v predmetnej veci nejde o rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku, a preto nie je splnený zákonný predpoklad, aby súd mohol postupovať podľa § 247 ods. 1 OSP a preskúmať na základe žaloby rozhodnutie žalovanej.

Krajský súd na doplnenie taktiež uviedol, že ak by aj posúdil skutkový stav tak, že rozhodnutie žalovanej nebolo doručené žalobcovi náležite, konaniu o žalobe by bránila skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie nie je právoplatné, čo je však základným predpokladom pre konanie súdu o správnej žalobe. Navyše, ak by sa aj žalobca domáhal doručenia sporného rozhodnutia, súd by nemohol konať.

O trovách konania krajský súd rozhodol tak, že podľa § 146 ods. 1 písm. c) OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti uzneseniu krajského súdu žalobca podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f) a písm. h) OSP.

Žalobca považuje napadnutý platobný výmer žalovanej za nulitný právny úkon, nakoľko mu žalovaná týmto rozhodnutím uložila povinnosti nad rámec jej právomoci a v rozpore so zákonom o zdravotnej starostlivosti.

Žalobca považuje zastavenie konania o žalobe za odňatie mu možnosti prejednať jeho vec pred súdom.

Žalobca popiera konštatovanie prvostupňového súdu o jeho osobnom prevzatí napadnutého platobného výmeru, naopak tvrdí, že išlo o zásielku považovanú za doručenie neprevzatím v odbernej lehote. V tejto súvislosti žalobca poukázal na vedomosť žalovanej o dlhodobom mieste pobytu žalobcu v zahraničí. Tvrdenie žalovanej o nesplnení si oznamovacej povinnosti žalobcu o mieste jeho pobytu považuje žalobca za klamlivé tvrdenie. Taktiež žalobca poukázal na skutočnosť, že bol v danom čase odhlásený a vyradený z evidencie poistencov žalovanej. Podľa žalobcu ide o nezákonný postup žalovanej, ktorým maskuje nedostatky vo vlastnej evidencii.

Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhla, aby odvolací súd uznesenie krajského súdu v plnom rozsahu potvrdil.

K namietanej nulite platobného výmeru uviedla, že v prípade, že by tento bol nulitný, krajský súd by na túto skutočnosť ex offio prihliadol a napadnutý platobný výmer zrušil. Keďže takto prvostupňový súd nepostupoval, neposúdil napadnuté správne rozhodnutie ako nulitné.

Vo vzťahu k doručeniu predmetného preskúmaného správneho rozhodnutia žalovaná zotrváva na svojom vyjadrení k žalobe; sporné doručenie bolo vykonané v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) na adresu trvalého pobytu žalobcu platnú v čase vykonávania kontroly. Pošta zásielku vrátila ako „nevyzdvihnutú v odbernej lehote“. Podľa žalovanej z uvedeného dôvodu bol platobný výmer považovaný za doručení podľa § 24 Správneho poriadku. Žalovaná na podporu svojich tvrdení poukázala na závery zistení Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou vo veci prešetrenia zákonnosti postupu žalovanej na základe podnetu žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie mu predchádzajúce v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej

republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 250b ods. 2 OSP, ak žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie správneho orgánu nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom konania malo konať, súd overí správnosť tohto tvrdenia a uloží správne orgánu doručiť tomuto účastníkovi správne rozhodnutie a podľa okolností odloží jeho vykonateľnosť. Týmto stanoviskom súdu je správny orgán viazaný. Po uskutočnenom doručení predloží správny orgán spisy súdu na rozhodnutie o žalobe. Ak sa v rámci správneho konania po vykonaní pokynu súdu na doručenie správneho rozhodnutia začne konanie o opravnom prostriedku, správny orgán o tom súd bez zbytočného odkladu upovedomí.

Podľa § 250b ods. 3 OSP súd postupuje podľa odseku 2, len ak od vydania rozhodnutia, ktoré nebolo žalobcovi doručené, neuplynula lehota troch rokov.

Podľa § 250d ods. 3 OSP súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Podľa § 58 ods. 1 zákona o zdravotnom poistení, ak tento zákon neustanovuje inak, na rozhodovanie vo veciach zdravotného poistenia sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa § 24 ods. 2 Správneho poriadku, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Z obsahu žaloby ako i odvolania žalobcu je zrejmé, že tento napáda zákonnosť postupu pri uložení mu peňažnej povinnosti správnym rozhodnutím žalovanej ako i nesplnenie zákonných podmienok fiktívneho doručenia tohto rozhodnutia.

V tomto prípade žalobca využil podanie žaloby proti rozhodnutiu a postupu správneho orgánu podľa druhej hlavy piatej časti OSP v štádiu, kedy mu už bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie na vymoženie peňažných povinností uložených mu žalobou napadnutým prvostupňovým rozhodnutím žalovanej, a to bez toho, aby žalobca v správnom konaní využil zákonom prípustný riadny opravný prostriedok, pričom, okrem hmotnoprávnej nezákonnosti / vecnej nesprávnosti platobného výmeru /, namieta nezákonné nadobudnutie právoplatnosti takéhoto rozhodnutia ako exekučného titulu z dôvodu nezákonnosti postupu správneho orgánu pri jeho doručovaní do vlastných rúk žalobcu, teda nesplnenie zákonných podmienok na vykonanie fiktívneho doručenia predmetného rozhodnutia podľa § 24 Správneho poriadku.

Krajský súd žalobou napadnuté rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, odvolávajúc sa na fikciu jeho doručenia, posúdil ako právoplatné, a to na základe márneho uplynutia lehoty na podanie odvolania proti nemu. Takéto rozhodnutie prvostupňový súd vyhodnotil ako nespôsobilé byť predmetom preskúmania jeho zákonnosti na základe správnej žaloby z dôvodu nevyčerpania riadnych opravných prostriedkov v správnom konaní (podmienka vyplývajúca z ust. § 247 ods. 2 OSP), a preto konanie o žalobe na preskúmanie jeho zákonnosti podľa § 250d ods. 3 OSP zastavil. Kruh dôvodov neumožňujúcich mu prejednať vec a rozhodnúť o podanej žalobe krajský súd uzavrel hypotetickým

konštatovaním, že prejednaníu žaloby by bránila skutočnosť neprávoplatnosti napadnutého správneho rozhodnutia v prípade, že by krajský súd posúdil doručovanie tohto rozhodnutia ako nezákonné. V odôvodnení napadnutého uznesenia sa krajský súd taktiež odvoláva na znenie § 250b ods. 2 v spojení s § 250b ods. 3 OSP, pričom skutočnosť uplynutia viac ako osem rokov od vydania platobného výmeru považuje za dôvod, pre ktorý by krajský súd nemohol nariadiť žalovanej nanovo doručiť žalobcovi predmetné prvostupňové rozhodnutie.

Najvyšší súd po preskúmaní obsahu súdneho a administratívneho spisu ako i dôvodov zastavenia konania prvostupňovým súdom konštatuje, že tento vzhľadom na obsah žaloby a charakter žalobných námietok neprávne aplikoval ustanovenia § 250b ods. 2 a ods. 3 OSP a konanie predčasne zastavil bez toho, aby dostatočne zistil skutkový stav potrebný na preskúmanie zákonnosti postupu pri realizovaní fiktívneho doručenia žalobou napadnutého správneho rozhodnutia.

Účelom ustanovenia § 250b ods. 2 OSP je poskytnúť právnu ochranu tzv. opomenutému účastníkovi a z toho vyplýva i zameranie súdneho prieskumu napadnutej zákonnosti toho ktorého správneho konania, a síce skúmanie súdom, či mal byť žalobca účastníkom správneho konania (v zmysle Správneho poriadku, resp. osobitného právneho predpisu), ako i charakter rozhodnutia, ktoré žalobca žalobou napáda. V zmysle súdnej judikatúry ustanovenie § 250b ods. 2 prelamuje dôsledky § 247 ods. 2 a § 250 ods. 2 OSP v tom, že priznáva procesné právo podať žalobu aj tomu, s kým správny orgán ako s účastníkom konania nekonal (aj keď žalobca účastníkom správneho konania bol) a napadnuté rozhodnutie mu nebolo doručené.

Odvolací súd konštatuje, že v prejednávanej veci žalobca nespĺňa atribúty opomenutého účastníka. Jeho postavenie účastníka v napadnutom správnom konaní nebolo zo strany sporových strán spochybnené; žalovaná so žalobcom viedla konanie a žalobca v žalobe nenapáda, že sa s ním v správnom konaní nekonalo, hoci sa malo, ale že sa konalo nezákonne.

Vzhľadom na dôležité právne následky doručovania rozhodnutí ukladajúcich účastníkom konania právne povinnosti v správnom konaní, aj námietka nedodržania zákonného postupu v súvislosti s realizáciou fiktívneho doručovania správneho rozhodnutia je dôvodom súdneho prieskumu zákonnosti správneho konania ako takého. Preto nie je na mieste a v súlade s dikciou ustanovenia § 250b ods. 2 OSP posudzovať zákonnosť namietaného postupu a prípadné odstránenie nezákonnosti postupu správneho orgánu pri doručovaní rozhodnutia v spojení s lehotou na uplatnenie postupu podľa § 250b ods. 2 OSP vyplývajúcou z ods. 3 citovaného ustanovenia (tri roky od vydania nedoručeného rozhodnutia).

Žalobca v odvolaní okrem iného uvádza závažné skutočnosti spochybňujúce využitie inštitútu fikcie doručenia platobného výmeru využitím ustanovenia § 24 ods. 2 Správneho poriadku. Namieta svoju dlhodobú neprítomnosť na mieste doručovania a vedomosť žalovanej o tejto skutočnosti. Tieto tvrdenia krajský súd nijako neskúmal, nevypočul žalobcu, ani žalovanú, nevykonal dokazovanie na dostatočné preukázanie splnenia podmienok na využitie fikcie doručenia v preskúmanom správnom konaní. Krajský súd sa len uspokojil s tvrdením žalovanej, že žalobca náležite nepreukázal, že sa v čase sporného doručovania nezdržoval na mieste pobytu, a to bez toho, aby si overil, postup žalovanej ako i tvrdenia žalobcu.

Za daných skutkových okolností nie je možné prisvedčiť právnomu názoru krajského súdu utvrdzujúceho sa v správnosti postupu zastavením konania o žalobe hypotézou o nemožnosti súdneho prieskumu nezákonne doručeného správneho rozhodnutia fikciou z dôvodu jeho neprávoplatnosti. Práve poskytnutím súdnej ochrany žalobcovi a vykonaním súdneho prieskumu, ktorého výsledkom môže byť aj konštatovanie nezákonnosti procesného postupu správneho orgánu, sa môže napadnuté správne konanie vrátiť do štádia, kedy je možné účastníkovi správneho konania zabezpečiť zákonný priebeh administratívneho konania v jeho veci.

V spojení s vyššie uvedeným úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude doplniť dokazovanie skutkového stavu (§ 250i ods. 1 a 2 OSP) v naznačenom smere. Odvolací súd sa preto v danom štádiu konania vecnou stránkou sporu ani nezaoberal.

Z dôvodov podľa § 221 ods. 1 písm. f) a písm. h) OSP odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

Podľa § 224 OSP rozhodne prvostupňový súd aj o trovách odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.